

Inzetbaarheid op hogere leeftijd

Nr. 2018/14B, Den Haag 26 juni 2018

Achtergronddocument bij:

Gezondheid en langer doorwerken

Nr. 2018/14, Den Haag 26 juni 2018

Gezondheidsraad

inhoud

01	Inleiding	3
02	Verminderde inzetbaarheid per indicator	3
2.1	Verhoogde herstelbehoefte	3
2.2	Werkvermogen	3
2.3	Ziekteverzuim	4
2.4	Uitval uit werk	4
	Literatuur	4

01 inleiding

In dit achtergronddocument beschrijft de commissie hoe de indicatoren van inzetbaarheid zich ontwikkelen met de leeftijd. Net als bij gezondheidsproblemen, stijgt de kans op een verminderde inzetbaarheid met de leeftijd. In sommige gevallen lijkt er een opleving in inzetbaarheid op hogere leeftijd, de verklaring hiervoor ligt echter in het *healthy worker-effect*.

Werkwijze

De commissie heeft voor de beschrijving van de cijfers gebruikgemaakt van gegevens van het Centraal Bureau van de Statistiek (CBS) in combinatie met gegevens uit de grijze literatuur van Blik op Werk en het UWV. Ook gebruikte zij enkele wetenschappelijke publicaties waarin leeftijd als determinant werd onderzocht van indicatoren van inzetbaarheid.

02 verminderde inzetbaarheid per indicator

2.1 Verhoogde herstelbehoefte

Verhoogde herstelbehoefte: eerst toename dan lichte afname

Het percentage werkenden met een verhoogde herstelbehoefte stijgt met de leeftijd tot 25% op 46 tot 55-jarige leeftijd. Dit percentage neemt in de werkende bevolking van 55 tot 65-jaar af tot ruim 20%, ongeveer het zelfde niveau als op 36 tot 45-jarige leeftijd. Dit betekent niet perse dat de herstelbehoefte op hogere leeftijd afneemt. De verklaring ligt in het *healthy worker-effect*.¹

2.2 Werkvermogen

Werkvermogen: neemt af

Tabel 1. Toenemende leeftijd en werkvermogen²

	25 tot 34 jaar	55 tot 64 jaar
Werkenden met slecht werkvermogen	2%	4%
Werkenden met matig werkvermogen	8%	18%
Werkenden met goed werkvermogen	42%	48%
Werkenden met uitstekend werkvermogen	49%	30%

Het percentage werkenden met een slecht werkvermogen neemt toe met de leeftijd (tabel 1). De spreiding in het werkvermogen neemt ook toe met de leeftijd. Opvallend is dat vanaf de leeftijd van ongeveer 60 jaar de spreiding weer afneemt.^{2,3} Ook vindt na die leeftijd een opleving in het werkvermogen plaats, die verklaard kan worden door het eerder genoemde *healthy worker-effect*.²

2.3 Ziekteverzuim

Ziekteverzuim: neemt niet toe, maar duurt wel langer

Voor ziekteverzuim ligt de relatie met leeftijd iets anders dan bij de andere indicatoren van inzetbaarheid. Het is niet zozeer de kans op ziekteverzuim die toeneemt, maar de duur van het verzuim. De verzuimduur is bij oudere werkenden hoger dan bij jongere werkenden (tabel 2).

Tabel 2. Toenemende leeftijd en ziekteverzuim^{4,5}

	25 tot 35 jaar	55 tot 65 jaar
Werkenden met ziekteverzuim in afgelopen jaar	51,5%	43,6%
Duur van het verzuim in dat jaar	5,8 dagen	11,1 dagen

2.4 Uitval uit werk

Uitval uit werk neemt toe

Vergeleken met 18 tot 34-jarigen hebben 55 tot 64-jarigen ruim twee keer zoveel kans om werkloos te worden en ruim acht keer zoveel kans om arbeidsongeschikt te worden.^{6,7}

Er lijkt sprake van communicerende vaten als het gaat om uitstroom uit werk. Sinds de versoering van vroegpensioenmogelijkheden in 2006 is er een toename te zien van het aantal werkenden dat uitstroomt via andere routes dan vroegpensioen, zoals werkloosheid of arbeidsongeschiktheid.⁸ Het UWV constateert dat de recente toename van mensen die een arbeidsongeschiktheidsuitkering krijgen voor een belangrijk deel voor rekening komt van 60-plussers. De instroom van 60-plussers steeg tussen 2014 en 2016 van 5.289 naar 7.551 mensen. De stijging van de instroom van 60-plussers is met 43% ruim twee keer zo groot als de 20% stijging van de instroom onder *alle* leeftijdsgroepen.⁹

literatuur

- ¹ Mohren DCL, Jansen NWH, Kant I. *Need for recovery from work in relation to age: a prospective cohort study*. Int Arch Occup Environ Health 2010; 83(5): 553-61.
- ² Laurier J, Schilder L, Hupkens L. Blik op Werk. *Het Nederlands werkvermogen 2013: de stand van zaken rondom het werkvermogen 2013 van de Nederlandse werkende beroepsbevolking*. Utrecht, 2014; 12032014. <https://www.blikopwerk.nl/doc/media/HetNederlandsWerkvermogen2013.pdf>. Geraadpleegd: mei 2017.
- ³ Alavinia SM, van Duivenbooden C, Burdorf A. *Influence of work-related factors and individual characteristics on work ability among Dutch*

- construction workers*. Scand J Work Environ Health 2007; (5): 351-7.
- ⁴ Centraal Bureau voor de Statistiek. *Ziekteverzuim volgens werknemers; geslacht en leeftijd*. <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/83056NED/table?ts=1517307258715>. Geraadpleegd: december 2017.
- ⁵ Beemsterboer W, Stewart R, Groothoff J, Nijhuis F. *A literature review on sick leave determinants (1984-2004)*. Int J Occup Med Environ Health 2009; 22(2): 169-79.
- ⁶ Alavinia SM, Burdorf A. *Unemployment and retirement and ill-health: a cross-sectional analysis across European countries*. Int Arch Occup Environ Health 2008; 82(1): 39-45.
- ⁷ Schuring M, Robroek SJ, Otten FW, Arts CH, Burdorf A. *The effect of ill health and socioeconomic status on labor force exit and re-employment: a prospective study with ten years follow-up in the Netherlands*. Scand J Work Environ Health 2013; 39(2): 134-43.
- ⁸ Centraal Bureau voor de Statistiek. *Van arbeid naar pensioen; personen 55 jaar of ouder*. <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/80396ned/table?ts=1511513817398>. Geraadpleegd: november 2017.
- ⁹ Berendsen ER, P. Kenniscentrum UWV. *UWV Kennisverslag 2017-18*. 2017. Geraadpleegd: december 2017.

De Gezondheidsraad, ingesteld in 1902, is een adviesorgaan met als taak de regering en het parlement ‘voor te lichten over de stand der wetenschap ten aanzien van vraagstukken op het gebied van de volksgezondheid en het gezondheids(zorg)onderzoek’ (art. 22 Gezondheidswet).

De Gezondheidsraad ontvangt de meeste adviesvragen van de bewindslieden van Volksgezondheid, Welzijn en Sport; Infrastructuur en Waterstaat; Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. De raad kan ook op eigen initiatief adviezen uitbrengen, en ontwikkelingen of trends signaleren die van belang zijn voor het overheidsbeleid.

De adviezen van de Gezondheidsraad zijn openbaar en worden als regel opgesteld door multidisciplinaire commissies van – op persoonlijke titel benoemde – Nederlandse en soms buitenlandse deskundigen.

U kunt dit document downloaden van www.gezondheidsraad.nl.

Deze publicatie kan als volgt worden aangehaald:
Gezondheidsraad. Inzetbaarheid op hogere leeftijd. Achtergronddocument bij het advies Gezondheid en langer doorwerken. Den Haag: Gezondheidsraad, 2018; publicatienr. 2018/14B.

Auteursrecht voorbehouden

